

Dosarul nr. 2r-678/2019

prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud: S. Pleșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Bejenari împotriva lui Andrei Grajdan cu privire la încasarea datoriei și a prestației, împotriva încheierii din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2018, Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Grajdan Andrei și a solicitat încasarea datoriei și a prestației în sumă totală de 7 000 de euro și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central acțiunea a fost admisă parțial; a fost încasat din contul lui Andrei Grajdan în folosul lui Denis Bejenari datoria conform recipisei din 22 mai 2018 în sumă de 3 000 de euro și cheltuielile de judecată suportate proporțional părții admise a acțiunii, formate din taxa de stat în sumă de 1 765,40 de lei și cheltuielile de citare publică în sumă de 100 de lei; a fost respins capătul de cerere cu privire la încasarea prestației în sumă de 4 000 de euro și a cheltuielilor de asistență juridică.

La 15 iulie 2019, Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a contestat cu apel hotărârea din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și a solicitat admiterea apelului cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat, acordându-i termen de 15 zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a înlătura neajunsurile expuse în numita încheiere. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită fără examinare.

Instanța de apel a expeditat încheierea din 05 septembrie 2019, prin intermediul poștei electronice, avocatului Serghei Mocanu, care a recepționat încheierea la 23 septembrie 2019, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (adresa de e-mail). Astfel, termenul limită de înlăturare a neajunsurilor a fost data de 08 octombrie 2019, inclusiv.

La 30 septembrie 2019, reprezentatul apelantului, avocatul Serghei Mocanu, prin intermediul Secției evidență și documentare procesuală a instanței de apel a depus cerere de apel motivată, fără a prezenta dovadă de plată a taxei de stat aferent cererii de apel.

Ulterior, la 09 octombrie 2019 după expirarea termenului acordat de instanță, reprezentantul apelantului, avocatul Serghei Mocanu, prin intermediul Secției evidență și documentare procesuală a instanței de apel a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Prin încheierea din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, împotriva hotărârii din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din motivul neînlăturării integrale și depline, în termenul acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău; a fost remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate; a fost restituit apelantului Denis Bejenari taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 1 765 de lei.

La 25 octombrie 2019, Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece instanța de apel la judecarea cauzei a încălcat și aplicat eronat normele de drept procedural, iar circumstanțele importante pentru cauză nu au fost elucidate pe deplin.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 17 octombrie 2019, iar recursul a fost depus la 25 octombrie 2019.

Astfel, recursul declarat la 25 octombrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat, acordându-i termen de 15 zile calendaristice,

calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a înlătura neajunsurile expuse în numita încheiere. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită fără examinare

Prin încheierea din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, împotriva hotărârii din 01 iulie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, din motivul neînlăturării integrale și depline, în termenul acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău; a fost remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate; a fost restituit apelantului Denis Bejenari taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 1 765 de lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor încheierii din 05 septembrie 2019, deoarece nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit de instanța de apel.

Conform scrisorii de însoțire se atestă faptul că atât prin intermediul oficiului poștal, cât și prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa avocatului Serghei Mocanu, copia încheierii din 05 septembrie 2019 (f.d. 70).

Sub acest aspect, Colegiul consideră că încheierea instanței de apel este emisă în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Or, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Instanța de recurs menționează că recurentul a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile și urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă, ignorat cu desăvârșire de către ultimul.

În corespundere cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului

executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Astfel, Colegiul menționează că la 23 septembrie 2019, ora 11:25, Curtea de Apel Chișinău a expediat la adresa electronică serghei.mocanu.76@mail.ru, indicată de recurent atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea de apel, copia încheierii din 05 septembrie 2019.

Prin urmare, luând în considerare că recurentul a indicat adresa electronică și legiuitor prevede comunicarea actelor de procedură electronică, recurentul urma să depună suficientă diligență pentru a-și verifica poșta electronică.

Ulterior, instanța de apel a expediat copia de pe actul său și prin oficiul poștal, ceea ce permite de a conchide că actul de dispoziție judecătoresc exista în formă integrală și putea fi obținut, în baza unor acțiuni concrete, de către recurent.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că instanța judecătorească a respectat legislația procedurală prin trimiterea notificărilor la domiciliul recurentului și prin publicarea deciziei pe pagina web. Or, având în vedere prevederile capitolului IV, pct. 75 din hotărârea de Guvern nr. 1457 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea Regulilor privind prestarea serviciilor poștale, care stipulează că trimiterile poștale sosite în oficiile poștale de destinație se distribuie destinatarului la domiciliu (la parterul sediului persoanei juridice) conform adresei sau se înmânează la ghișeul oficiului poștal în aceeași zi, dar nu mai târziu de a doua zi de la sosire, ceea ce demonstrează că recurentul/apelantul nu a monitorizat procesul dat.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În corespundere cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Colegiul consideră că instanța de apel a creat posibilități egale, suficiente și adecvate în folosirea mijloacelor procedurale întru susținerea poziției ambelor părți și nu a defavorizat nici o parte.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de către recurent a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înscrise în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, stabilind în jurisprudența degajată că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

În continuare, ajungând la concluzia expusă, de a restitui cererea de apel, instanța de apel a pornit și de la mizele apelului în prezenta cauză și exigențele procesului echitabil, care obligă respectarea principiului egalității armelor în proces.

De altfel, conform jurisprudenței CtEDO (Ghirea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Prin urmare, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 05 septembrie 2019 de către apelant, în circumstanțele descrise, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

În consecință, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Or, exonerarea arbitrară a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, conform căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitiera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20 ianuarie 2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 17 octombrie 2019, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Se menține încheierea din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Bejenari împotriva lui Andrei Grajdan cu privire la încasarea datoriei și a prestației.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Galina Stratulat